

طاشينك

ارمنيجه يومى سياسى غزته

صاحب امتياز: هراير ماموريان

"TACHINK,"

JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef

H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՐԾԻՏԻՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	90	40	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՐ	90	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	15	40.

Ձեռագրակառ ձեռագիրք եւ չէն արտեր

ՏԵՌՈՐԵՆ - ԽՄԱՐԱԴՐԱՊԵՏ

Հ. ՄԱՍՏՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԸՆԴՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Առաջին վարկային իսկ երբ Գերմանիոյ հետ առևտրական մրցակցութեան բոլոր սովորական հարցերը կը մթազնէին ներկայ պատերազմին ծագման պատճառաւ, թշնամոյն վաճառականութեան դէմ կազմակերպուի պայքարի մը գաղափարը զօրացած է որով գոյն մը ստանալ սկսած էր։ Եւստի մը անձեռն ալ գաղափարը հաճախութեան պարզ և հեշտին թուեցաւ։ Գերմանիոյ արտադրին վաճառականութիւնը դադրեցնելով, առաջին մեծ մասը մենք պիտի խլէինք, և այսպէս պիտի հասնէինք թշնամին նա մանաւանդ իր խիստ փափուկ տեղէն վիճակը։ Բաւական է թուի իսկ մեր առևտրական գործունէութեանց ասպարէզը ընդարձակելու երկնակ նպատակին։ Այժմ պէտք չէ ռաբանալ թէ մեծ գործ մը կրնայ և նոյնիսկ պէտք է կատարուի այս ուղղութեամբ։ Մեծն Բրիտանիա պէտք է պատրաստուի, — եթէ, ինչպէս ոչ քիչ կը տարակուսուի, դաշնակիցները վերջ նախանայէս յաջողին — Գերմանիոյ և Աւստրո-Հունգարիոյ կողմէ կատարուած վաճառականութիւնն աչքս առնալ պատահեալ իւրաքանչիւր իւր յաղթանակի օրինական պատշաճեցի։

Գերմանիոյ այն գործունէութիւնները որոնք բազմաթիւ կը յերկրորդին գերման պատերազմի առաջնորդներուն կողմանէ իբր խաբուսիկ միջոցներով օգտուին, որոնք պիտի լուծուին։ Մեր երկրին կողմանէ առևտրական դաշնագրի ներքին սահմանափակ կան լըուր Գերմանիոյ արտադրին վաճառականութեան վրայ խորապէս պիտի ազդէ և ասիկա պիտի ըլլայ թերևս հաշտութեան համար Գերմանիոյ կատարելիք առաջարկներէն մին։ Ժողովուրդը մը այս կերպիւ տնտեսական շարունակական ճնշւ շուկաները ներքին վարժուող կատարութիւն մը, ղեկավարաւ դիմում պիտի կատարէ սակայն բրիտանական գիւտնագործութեան, բայց մենք պէտք է խելիք ներկայացող առիթը՝ մեր թշնամին ներքին ներկայ առևտրական անկան միջոցին, և ապա վեցեք մեր շահը խաղաղ և արամբանական մեթոտներով։ Սեղիբը, սակայն և այնպէս, այնքան պարզ չէ որքան ան կը թուի ըլլալ։ Առաջին կան մի քանի պարագաներ որոնք մէջ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ արտադրութեանց դէմ մղուած այս պայքարը ուղղակիորէն կը վնասէ մեզ այնքան որքան կը վնասէ մեր թշնամիներուն։ Գերմանիոյ և իր դաշնակիցին տնտեսական վեցեքնու համար, մենք արգելած ենք չէզոք երկրներու մէջէն շաքարի ներածութիւնը։ Բայց շաքարը բրիտանական մի քանի մեծ արհեստներու համար այնքան կենսական կարևորութիւն ունեցող նիւթ մըն է որ թշնամի կառավարութիւններ, մեզ տնտեսապէս վնասելու գաղափարով, իրենց շաքարի գործարաններուն արգելած են զայն ու է երկիր արտադրել։ Մենք կը յիշենք այս կէտը, պատկերացնելու համար ամբողջ խեղդին բարդութիւնը, և շատ մը պատգաւներու մէջ պէտք է որոշենք թէ մեր բուն նպատակը թշնամին վնասել է թէ մենք մեզի օգտակար հանգիստնալ։ Այն ուղղութիւնը, ամէն պարագայի մէջ, որով այս երկիրը որոշած է առևտրական պայքար մղել վստահութեամբ և կորովով, խիստ բացորոշ կերպիւ գործուած է։ Ան կը կայանայ մեր այն տնտեսակ արհեստներուն զօրացման մէջ որոնք

վրայ հաստատութիւն կը կենանք արդէն, բայց երբեմն պատճառներու համար մենք պէտք է մրցան մէջ գտնուինք թշնամի երկրներու հետ, և կամ արհեստի աշխուշ ճիւղերու հետ որոնք պարտաւած են, գործունէականապէս իրենց ամբողջութեամբ։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ համար կըրնայ ըստել թէ սխալ պիտի ըլլայ մեզ համար զբաղել գերման ածան և անարժէք ապրանքներու մեծ վաճառականութեամբ, մեզ բարիք հաջողելէ աւելի չարիք պիտի հասցնէր ասիկա։ Բայց աշխարհի ամենահաստատ արհեստներէն շատերը մինչև երկու ամիս առաջ Գերմանիոյ ձեռքը կը գտնուէին։ Պարզ օրինակ մը ցոյց տալու համար ըսենք թէ, Մեծն Բրիտանիոյ դաշնակազորութեան արհեստը մեծ վաճառականութիւն մըն է, բայց ան աւելի մեծ պիտի ըլլար եթէ գերման գործարաններու մրցակցութիւնը չըլլար, որովհետև ան այնպիսի ճիւղեր ունի որոնց հետ մենք ղեկավարաւ կրնանք մերցել։ Ուրեմն ինչ է այն պատճառն որ մեզ կարգիլ գերման դաշնակի և իր տնտեսներուն վաճառականութեան իւրացման, մանաւանդ այժմ որ աշխատակուրներ բաշակին մէջ կը գտնուին, և աշխարհի հըրապարակին վրայ անոնց առևտուրը բոլորովին դադրած է։ Ոչ մի բան, անտարակոյթ, կարգիլ մեզ մեր գիրքը բարւոքելէ, բայց եթէ իրօք անգլ յարձակում մը երբ կուզուի կատարել թշնամոյն վրայ, պատրաստութեան նոր յատկանքներ պէտք են ստեղծուի, զորամագլխի անգլին սպառումներով։ Ան տարակոյթ ասիկա պիտի կատարուի մեծ ուժեղութեամբ մը, և եթէ այդ է մեր մտասեւեռումը պատերազմին վախճանին, բրիտանական հրապարակը դարձեալ բայց պէտք է մնայ գերման վաճառականութեան առջև և այն պահուն երբ ան կ'որոշանայ դարձեալ ոտքի վրայ կանգնել, մեր գործարանատէրերը պիտի տագնապին իրենց ձեռնարկը ծաւալելու գծուարին գործին մէջ։ Աժմ ան աշխատութեամբ յառաջ եկած արդիւնքը ինքզինքը վերստին պիտի ցոյց տայ, մինչև որ այն հրապարակները՝ որոնք կրնայ Բրիտանիա տիրանալ, որոնք ուղղութեան մը հետեւին ապահովուելու համար այն օգուտը գոր այսօր մենք ունինք առժամաբար։ Եթէ մենք լըջօրէն գերման վաճառականութեան դէմ պատերազմի կուզենք, պէտք է գործանք անհրաժեշտ եղող զենքերը։ Մենք այժմ հրապարակի տիրանալու հարցը չէ որ կը յարուցանենք։ Բաղադրական հակառակորդութեան հարցերը առնչութիւն չունին ներկայ կացութեան հետ։ Գերման վաճառականութեան դէմ պատերազմի կը նշանակէ մեր ազգային ինքնապաշտպանութեան սիրոյն համար ճգնել մե և առևտրական պայքարի մը ծանր հրետանին է սակացոյցը։

Առաջնակ սրգ կարևորութիւն ունեցող ասոր կապակից ուրիշ կէտ մը այն է թէ գերման վաճառականութիւնը վաշխած է և դեռ պիտի վաշխէ բնականոն վիճակին վերահաստատուան պարագային — երկուսն և տագնապալի պայմանաժամ մը յետոյ — այն մեծ օգուտները զորս գերման դրամական հաստատութիւնները ազատութեան կը մատակարարէին անոր զարգացման համար։ Անոնք միշտ սովորած են պատահած վնասներու մէկ ուշ մասը իրենք կրել։ Մեր բուն դրամատնոյնը երբեք չեն համարձայնաւ այս կերպ վարելու կերպի մը։ Այդ ուշադրաւ գրութիւնն է սակավիթիս որ այս պատերազմի պահուն, որ կ'առնուի մեզ տնտեսական կայունութիւն, մինչև մեզ կողմէն գերման

վաճառականութեան կենդանութեան ուղղակի արդիւնքն է մերինն հակոտնեայ քաղաքականութիւն մը։ Պէտք է ընդունինք թէ մեր ճարտարարհեստին պէտք եղած ընդարձակումը տալով՝ եթէ մերցակցինք գերման վաճառականութեան հետ, մեր ճիւղերն ունէ արդիւնք չպիտի ունենան, եթէ գերման վաճառականութեան նման տնտեսական օգնութիւն մը չստանանք։

Եթէ մեր դրամատնոյններուն ուղղութիւնն անփոփոխ մնայ, այդ պարագային կառավարութեան վրայ կը ծանրանայ տնտեսական պատասխանատուութիւնը, երբ դրամատնները անխոհմտութիւն կը համարին ստանձնել զայն։ Դրամատն մը անխոհմտութիւն կ'որոշուի երկրին քաղաքացիներուն հետ քաղաքամայր անկարող է, և այսպիսի պարագաներու մէջ, կառավարութեան թաղանթները և ապահովութիւնը ազատութիւն պիտի տայ դրամատններուն աւելի ազատ գործելու։ Կառավարութեան կողմանէ այս առևտրական տագնապի պահուն վաճառականութեան օգնել՝ պարտականութիւն մըն է։ Պիտական գանձը արդեօք պիտի օժանդակէ՞ այս հսկայ գործին իրականացման որ յառաջ կը մղուի առևտրական Միութեան կողմէ՞ հաջողութեամբ Բրիտանական առևտրական այս պայքարը իր գաղափարակէտին։ Անգամ մը ևս կը կրկնենք, եթէ Գերման վաճառականութեան դէմ պայքարի կուզենք, պէտք է գործանենք յարմարագոյն զէնքերը, և տնտեսական ծաւալումը երկրի մը համար այնքան կարևոր է որքան իր զբաղմունքները համար մղուած կըրուի դաշտին վրայ։

ՏԵՂԻ ԹԵՂԵԿԱՐՖ

ՀԱՅԵՆԵՐԵՆ ՄԱՅՔ

Գիտնի մը օր առաջ բարեկամ մը կարգաց ինծի երկու նամակներ միջ Պետլինի հասած եւ միւսը Լոնտոնէ, երկուքն ալ ծանօթ մեծ վաճառականներ, մին Գերման միւսը Անգլիացի, առանց իմ կողմէն որ եւ է մեկնում մը օտար ստորեւ անց պիտի փորձեմ անոնց պարունակութիւններն ներկայիւ ընկերացնելու։

Նախ՝ կ'սկսիմ Գերման վաճառականէն։ Նամակի մը սովորական հասարակ ճեղքներէն ետք կ'սկսի նկարագրել Գերմանացուց մեծ ազգ մը ըլլալը, անբաւ զօրք ունենալը, անսպառելի անհոյանելի, Պետլինի ինչպէս նաեւ բոլոր կարեւոր Գերման քաղաքներու մէջ խիղձ անգործութիւնը, խաղաղութիւնը, ուսեցեղներու աժանութիւնը, ամեն կողմ գործերու շքեղ համագործակցութիւնը լցուն ըլլալը։ Յետոյ նամակագիրն ծանուցած էր պատերազմին վրայ և ամեն ճիւղ թափած էր համոզելու համար բարեկամ, որպէս զի մեծ վստահութիւն ունենայ Գերման զինուոր զինքնային յաջողութեան վրայ, ապահովելով զայն որ Գերմանիոյ բոլոր թշնամիները պիտի ջախջախուէին անհնայ և պիտի սրբուէին ներպական քաղաքներ վրայէն, կ'զգուշացնէր բարեկամացար, որ Անգլիոյ հետ քնու առևտրական յարաբերութիւն չհաստատեն, եթէ ունէր դադրեցնէր, Անգլիացի վաճառականներու խոստումներուն հակառակ, որովհետեւ մօտեւ մեծ փորձանքի մը պիտի հանդիպէր Անգլիա, ուր արդէն դրամը գոյնմուն ունենալէ դադարել վրայ էր, բոլոր մեծ վաճառականները սնանկանալու մօտ էին, ուսելիք հաց չունէին, գործարանները ամենքն ալ փակուած էին եւ ամենէ վերջ կ'ինչորէր որ եթէ դիւրութիւն մը գտնէր եւ անուղղակի ճամբայ մը, համէր իրեն զրկել ստչափ ծնօն ապրանք...

Իսկ Անգլիացի վաճառականն երկու էջոց նամակ մը կ'զրէր երկարօրէն բացատրելով հրապարակի վիճակն, եւսամաններու զեղիք սակն, վեցամսեայ եւ օտարկան զեղիքն եւ փոխ-զերու եւ այլ արժեքներու զեղիքն պաշտօնական ցուցակն, միլիարդով Թալլարէն, կ'կցէր իր նամակին։ Յետոյ կ'այսնէր թէ իր կողմէն պարանքները ստացած էր եւ ճամբայ հանածներու քանակներն առած եւ ճեղքեցած թէ սաչափ հազար ոսկիի եւսամանայ քաղաք մը իր անուն, որոյ փոխարէն սաչափ քանակ հազար ոսկի անկող հա-

Ծովակալ Բ. Ի. Բ. Բ.

Հրամանատար ծառնական Նաւատորմի

մարտ էր եւսամանային լրանալուն սպասել եւ վճարած էր...

Աւետած էր թէ Անգլիոյ մէջ պաշտօնապէս յայտարարուած մօրաճօրիւմը պիտի վերանայ, թէեւ գործարարուած չլլար արդէն անոր հուշակումէն ի վեր եւ նոր յանձնարարութիւն մը կուտայ, լաւ չեմ յիշեր, 40-50 թոնոյի եւ կ'վերջացնէր նամակը ապրանքի նոր նմաններ խնդրելով։ Ամենէ վերջ վաճառականն իր իսկ ձեռագրով հետեւեալ քանի մը օրերը կ'անցնէր իրեն յետ գրութիւն։

Պատերազմը որ եւ է կերպով չէ ազդած առևտրական գործերու, Անգլիա վստահ է իր վերջնական յաղթանակին վրայ, եթէ պէտք ըլլայ պիտի կուրկը սաղը օտար։ Ապրանքներու նմանները զրկելու փորձացէր շատ խնդրանք կայ։

Եթէ չեմ սխալիր, ըսի արդէն թէ՛ որ եւ է մեկնում մը չպիտի օտար այս վերու նամակներու յաջանալական կողմերուն վրայ, արդէն անոնք մեկնումն ալ կ'արտ չեն կարծեմ...

ԵՍ

Բաղ. Վերջին Լուրեր

Ռուսական թագաւորին մահուան առթիւ նորին կայսեր. Վերափառութիւն Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած է Ֆէրիտիանդ գահաժառանգին և այրիացեալ էրկըպէթ թագուհիին։

* * Ռուսական զինուորը մը կը ծանուցանէ թէ պուլկարական Պալմը և Գ. Վարնա Նաւահանգիստները հասնող ուսա տորմիդին հետ կը գտնուին նաեւ բազմաթիւ փոխադրանքներ։

* * Վերջին ֆրանչի Բրէսէնի պատերազմական թղթի սկիզբը ուսական յարձակողական ձախողութեան պատճառները կուտայ։ Ա. Աննպատ օգնել վերջին շարժումն է ի վեր անանցանելի դարձուցած են գետերը և ճամբաները վերանայած են հանգիստներու, Բ. Ռուս զօրախաւարներու միջև ծագած քօլերային գործած ահեղ վնասները։ Գ. Պահեստներու կողմը ռազմաթիւները և պարէնի անազին ղեկավարութիւնները։

* * Ռուս բանակին հրամանատարը կը խորհէր առաջին ընդհարման մէջ ոչնչացնել աւստրոհունգարական բանակը և հետեւաբար ան վատնած է պէտք եղած բոլոր ռազմաթիւները։ Ռուս ռազմաթիւներու ղեկները ամբողջն ալ սպառած են։ Միեւնոյն աղբիւրի լուրերուն համաձայն կ'այցիոյ արեւելեան կողմի պատերազմները, Ռուսիոյ համար ղեկավար յոստաւաութիւններ կը կազմէին, Ռուս սպայաւորները յատկապէս ընդ թշնամիին ձախողած է կ'ըսուի։

* * Աւստրիական բանակը զօրացնելու համար զրկուած գեր. բանակը, կ'այցիոյ սահմանադրութիւններուն վրայ դիրքեր գըրաւած է ուսերու գէտ։

* * Բարիզէ կը հեռագրեն թէ գերման օգնական մը այսօր դարձեալ վեց ռուսներ

հետագայում քաղաքին կանաչապատ դարձնելու վրայ:

* Հելլեն զահաթառանգը Պուլիսի պիտի մեկնի Երևան գտնուելու համար Բարձր թագաւորի թաղման հոնդէսին:

* Պէրսի ռուսէն դիտարկող բացօթյա կի կը հետքէ ռուսէն քաղաքականութեան բոլորովին փոփոխման շուրջ շրջող լուրերը և շնչակները և կ'աւելցնէ թէ Ռուսները մէջ կ'աջակցեն ռուսական քաղաքականութեանը անյեղով պիտի մնան:

* Անվէրի քաղաքին հրամանատար զօր. Կրէյդ Է. Ժոս-Լա-Շաբէլի մէջ կ'զգուտնուի իր գերի. Անվէրի Մարտ զօրս վարի ալ Գոյունի մէջ գերի կը մնայ:

* 20000 Է. աւելի պիտի պիտի շրջանորդուի Երևանի քաղաքին մէջ. 26000 ալ Հոյունտա անցած են: Անվէրի պիտի կ'որոշուի 20000 խոնարհ և վիրաւոր-աւելի կ'ը հասնին իրենց: Պատերազմական նիւթերը և կարեւոր քանակ մը, ի մէջ այլոց 60000 հրացաններ գերմանացւոց ձեռքը ինկած են:

* Անվէրի անձնատուութիւնը Հոյունտական մի քանի շրջանակներու մէջ աւելցուցողութիւնը մը ունեցած է: Կը վարչութիւնը թէ Անվէրի Գերմանական սեփականութիւնը մը դառնալով մեծ վը նախնի պիտի հասնէ Ռոթշտադի վաճառականութեան և այս դրացունութիւնը կարեւոր հետեւանքի պիտի ունենայ: Միւս կողմէ Գերմանիոյ Հոյունտայի հանդէպ շարունակելիք լաւ վերաբերմունքին մասին կատարուած ապահովումներ կը խանգարուին ժողովուրդը:

* Լուի Գործակալութիւնը զեկոյց մը կը հրատարակէ որով աւելցուցնէ որ Ռուս «Բալտիկ» յանձնաւոր Զին-լուստեան ծովային զինուորի մէջ ընկղմած է թորփիլի մը կողմէ:

* Ռուս. զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Օլէկ Գոթթաթիւնովի Իշխանը ճակատամարտի պահուել իր ստացած վէրքերուն հետեւանքով մեծացած է:

* Լոգալ Անձայկէի համաժողովը Ռուս. զեկոյցները հասնելը կը նշանակէ Պերսիի գերմանացիական շրջանակներու զէմ ցոյց մը, թէ ինչ պիտի ըլլայ Ռուս տորմիդին այս սպանական և զգուշ ընթացքին լաւորութիւնը, ոչ ոք գիտէ: Բայց պէտք է հանդուրտօրէն սպասել մա-նաւանդ այժմ որ Բարձր թագաւորին մահաւաճ բոլորովին նոր կացութիւնը մը ստեղծուած է:

* Պուլիսի հասած վերջին լուրերուն համաձայն կըսուի թէ, խիստ հաւանա-կանօրէն ռուսասէր կուսակցութիւնը գե-րակիւն պիտի դառնայ: Մօլտալիոյ մէջ կարծիքները երբեք ռուսասէր չեն, ինչ որ ապացուցուած է վերջերս, Եսաիի հա-մալսարանին կողմէ մօտաւոր թուականաւ մը հրատարակուած յայտարարութիւննե-րով: Պատճառը 1877-1878ի պատերազմ-ին յիշատակը և Մօլտալիոյ քանկութեան՝ այս երկրէն անցնող ռուս զօրախումբերու կողմանէ կրած տանջանքներն են կըսուի:

* Լաւանայ հասած հեռագրերն. կը ծանուցանեն թէ Սև ծովու ռուս տոր-միդը որ Բէնդիմիսի շրջաններուն մէջ կը նշմարուէր Պուլիսի շրջաններու մէջ մտած է: Տորմիդը երկու մասերու բաժնուած է, Միւս՝ բազմաթիւ 8 նաւերէ Պուլիսի Պալ-ճըզ հաւանազատին առջև խառնուած է:

Երկրորդ բաժինը որ ուրիշ նաւերէ կը բաղկանայ Բալտիկ հասած է:

* Բեթրիկրատէ կը հեռագրեն թէ գերման ընդծովեաներու տորմիդիկ մը Պալիսի մէջ երեք ռուս յանձնաւորու-վրայ յարձակած է. որոնցմէ «Բալտիկ» յանձնաւոր ընկղմած է:

* Պերսիի հասած հե ազիրներ կըսեն թէ Պէրսիի վրայ պերման յարձակումը մօտաւոր է:

* Վիէնայէ հեռագրերն. կը հաստա-տեն թէ Վիսթուլայի հիւսիս. կողմը ռուս սերուն նահանջը կը շարունակուի:

* «Թանի» այսօր յօգուածի մը մէջ, Մակեդոնիոյ կացութեան մասին խօսելով կըսէ թէ Պալաւներու խաղաղութիւնը լուրջ սպանականութիւնը բաղկացած է:

* Օտէնայի հասած նոր հեռագրերն. կ'ըսեն թէ ընդծովեայ ականներ գետեղ-ուած են Սկիապոս սթիլի. Բէրցի և Օլա-թօֆի փակեալ նաւահանգիստներուն մէջ:

* Վիէնայէ կը հեռագրեն «Թանի» տեղեկութեանց համաձայն թէ, ռուսեր 40000 հոգի կ'որոշուցուցած են մեծեալ և վիրաւորեալ հոկտ. 6էն մինչև 10 Բրգէմիսի զէմ իրենց յարձակումնե-րուն միջոցին, Միւսնոյ տեղեկութեանց համաձայն Բրգէմիսի խոշոր հրետանին ամրոցներու հրաճուխի երկոյթը կուտար և ամբողջ կողմը մեծեալներ և աւել-րակներ յառաջ կը բերէր: Վիէնական թերթը կ'ըսուցէ զարձեալ թէ աւստրո-հունգարացի Սան գետին վրայ յառա-ջաժան հետեւանքով ռուսեր զանց առած են Վիէնայի վրայ քաղաք իրենց նախ-նական նպատակէտը, Հակառակ ա-

սոնց Բեթրիկրատէ կը հեռագրեն թէ Կալիցիոյ մէջ ռուսերու յառաջացումը կը շարունակուի:

* Պերսիի հասած հեռագրերն. միւս կողմէ կը ծանուցանեն թէ Աւստրո-Հուն-գարական բանակները թշնամին կը հե-տապնդեն Վիսթուլայի հիւսիս. կողմը: Անոնք բազմաթիւ քաղաքներ վերագրա-ւած են: Իշխանութիւնը վերանորոգած են ռուսերու կողմանէ հասցուած ինսու-ները և վերահաստատած են հեռագրա-կան և երկաթեղանի հաղորդակցութիւն-ները:

* Միւսնոյ տեղեկութեանց համա-ձայն Կալիցիոյ մէջ մտնող Ռուս բանակ-ներ իրենց զբաւած քաղաքներուն մէջ ինքնակազմ չեն հասցուած կըսուի:

* Բրիսթիանիայէ կը հեռագրեն թէ Ս. Բեթրիկրատէի նորմիդիոյ զեկոյցն իր կառավարութեան տեղեկացուցած է որ Պոթիի ռուս նաւահանգիստները փակուած են բացի Ռոմէն և Մէնթիս թօնէ:

Տեղական Լուրեր

ՕՍՄ. Թղթատար. նախարարութեան կողմանէ մեզ կը հաղորդուի թէ Թորպա-լըի մէջ թղթատար և հեռագրի կեդրոն մը հաստատուած է եւ Թրքերէն և Ֆը-րանսերէն լեզուաւ հաղորդակցութիւնը սկսած են տեղի ունենալ:

ԹՈՒԶԻ երէկ ու առջի մի քանի օրե-րու հրապարակի գինը եղած է 55-100 դահկան, այս գինով 2513 պարկ ապրանք ծախուած է: Երէկ գինը 3000 բեռ ևս հասած է:

—Օ՜հ, տիկին, մընկեց, որքան երջանիկ եմ ձեզ շնորհակալ ըլլալ կարենալու: Այնքան սոսկալի և այնքան անուշ այն գիշերէն ի վեր վայրկեան մը չի դադարեցաւ ձեր վրայ մտածելէ... և ի՜նչ անձկու-թեամբ կըսասէի այն վայրկեանին ուր կընամ ըսել ձեզի թէ սիրտս կ'օրհնէ ձեզ, բայց... Մէկէն կանգ առաւ՝ վարանտ, և իր արտա-սուակից աչքերը վեհերտ կերպով բարձրացուց ծա-ռուծայի վրայ:

—Խօսեցէ՛ք առանց վախճալու, աղչիկս, ըսաւ ծառուծալ այնպիսի քաղցրութեամբ մը որով տակ-նուղար պէտք չէր փոքրիկը:

—Այո՛, ըսաւ, կըզգամ, կը գուշակիմ թէ ո՛ր չափ բարի եղած էք ինծի հանդէպ... ռուսի կընամ ըսել ձեզի որ եթէ այն գիշերէն ի վեր կեանքիս իւ-րաքանչիւր վայրկեանին օրհնելի ձեզ, նաև շատ ալ լացի... Մատչելը, տիկին, իմ Մատչէն բոլորս... Ե՛րբ պիտի տեսնեմ:

Ծառուծալ, որչափ ալ անզգամ ըլլար, ո՛րչափ կը սոսկալ ըլլար զինք առաջնորդող մտածումը, չի կրնար սարսուռ մը զգալ: Ժամնի արտաստանած այս բանի մը բառերը իր մէջ արժեքացուցած էին անհիշ-տեսի մը Մատչէն ծառուծալ՝ որու մարմինը խորովի բողբոլուն վերև կը ճոճէր և ի վերջոյ կ'ընայ խա-րոյկին մէջ, միջնորդ վիճակով: Գոհիճին ձեռքերուն մէջ՝ կը մօտենար միւսնոյ տանջանքը կրելու... և այն տեսն յանկարծ երևան կուգար Բարտանան:

ԱՆՅԻՆԱՆԵՐՈՒ անգլ. զեկոյցնատան կողմանէ զրկուած և հոս անգլ. հիւպա-տարարանի դուռը փակցուած զեկոյցին մէջ յիշեալ «Ռուսներն աղբիւրներէ» ա-սացուած քով ակնարկեալ ուզուած է Պոլսոյ մէջ հրատարակուող «Սոսանիշէր Լոյտ» թերթը և օսմանեան գործակալու-թիւնը: Օսմ. և անգլ. կառավարութեանց միջև գոյութիւն ունեցող նախկին բարե-կամութեան անկեղծ ըլլալը ամեն ոք գիտէ և այս սերտ յարաբերութեանց յարատե-ւութեան մասին ալ այս երկու պետու-թիւնները կատարելապէս վստահ են:

Երկնիկի մեր տեղեկութեանց հա-մաձայն տեղւոյս քաղաքապետական ու նահանգային ժողովները և կարգ մը իւ-լէմալեր ու հոճաներ, հաւաքաբար նիստ գումարեցին իզմիրի պաշտօնանկ միւս-թիւն Ռահմէթուլլահի տեղ նօրի մը ըն-տրութեան համար: Ընտրութեանց մէջ ամեն էն շատ քուէ շահողներ եղած են Գաւապայի իւլէմաներէն ձեւէր Զատէ Անէտ էֆ. և իզմիրի իւլէմաներէն էտ-հէմ և Հանի Հաֆէզ էֆ.ները: Ընտրեալ թեկնածուներէն ամենէն շատ քուէ շա-հողն եղած է ձեւէր Զատէ Անէտ էֆ. որով միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնուած է զայն կարգել նոր միւսթիւն և այս որոշումը հաղորդել Պոլսոյ չէյն-իւիսլաութեան:

Կիւմիւսի մէջ մէսածրիթի «Սակալիէն» շոգինաւով բերուած անգլ. նամակատան պատկանող սուրհանդակը յանձնուած է Օսմ. թղթատան կանոնաւորաբար պա-րուսկութիւնը իրենց տիրութիւն յանձնե-լու համար:

Իզմիրի մէջ մար շաքարին օխան կը ծախուի 5 դահկանի իսկ խոշոր շա-քարինը 6: Պոլսոյ մէջ շաքարի մեծ քա-նակներ սկսած են հասնիլ և հոն սովորա-կան գներով կը վաճառուի արդէն: Պէտք է անտարակոյս իզմիրի ալ ազատ իր այս արտադրող սովէն, որուն համար քաղաքապետութեան վրայ կը մնայ մեր բոլոր յուր:

ԲԱՂԱԿԻՍ Նաւահանգիստը երթեալ կող մէսածրիթի շոգինաւերը Ֆրանսա-կան դրօշին հետ միասին կը պարգեն նաև անգլ. ռուսական և պիւրիթական դրօշ-ներն ալ:

ԳԱԼԹԱԿԱՆԱՅ Թրքօ հելլէն խառն յանձնախումբի թուրք և յուն պատելի-րակները Պանտրմայի գծով Պոլս մեկնե-ցան քաղաքէս անցեալ օր:

Ի ՆԱՆ Բարձր թագաւորի մահուան առթիւ Ռուսները կրած սուգին, իզմիրի հիւպատարարները կէս դրօշներ պարգած էին երկուշաբթի օր իսկ երէկ ցաւակցական պաշտոն: այցելութիւններ կատարեցին տեղւոյս Ռուսի, հիւպատար-սին:

ԱՅՈՒ Երկրի շրջակայքը գտնուող Բա-բատօրի անուն հովանոցավաճառի մը խառնութեան գողեր մտած են և դրամարկին մէջ գտնուող հնչուէն 350 ոսկին գողցած են: Ոստիկաններ կը հետապնդեն գողերը:

ՊՈԼՈՍ ԳԱՍԱԴԵԱՆ ՄՍԱՎԱԾԱԾ

Բէշիտի ձառնախիւս զեկոյցն զիմաց Զինուորագրութեան խնդրոյ կողմէ գրութեան պատճառաւ ժամանակ մը գոց մնաց խառնութեան, այժմ գործի սկսած ըլ-լալով՝ ըստ առաջնոյն պատրաստ եմ գո-հացնել յաճախորդները որոնք գոհ պիտի մնան վաճառած թարմ ու լաւ միսերէն: 10—3

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ 14 Հոկտ.— Երեկոյեան հասած հեռագրերն. կը ծանուցանեն թէ հրետանիի կողմը կը շարունակուի ձախ թեկն վրայ: Միւսնոյ տեղեկութեանց համաձայն ֆրանսացիք կեդրոնի կողմէն յառաջացում մը ունեցած են: Պորթօ հասած տեղեկութիւններ կապահովեն թէ Ֆրանս. բանակը, ինչ թեք գրուած է Հասնիսի բոլոր շրջանակները և նմանա-պէս գրուած է զրօսակ մը:

ՆՈՅՆ.— Բեթրիկրատէ կը հեռագրեն թէ ռուս ընդ. սպայակոյտը հետեալ զե-կոյցը ըրած է ճակատամարտները սկը-սան Վիսթուլի ձախ ափին վրայ ի վախ-կօրտի ուղղութեամբ վարչաւոր հա-րաւային կողմը: Ռուս հեծելազօրքը յառաջացած է զէպի Բարթաթեանները հունգարական թուրքերու վրայ:

ՆՈՅՆ.— Պերսիի «Լոգալ Անձայկէր» Կալիցիայէ Ռուսերու փախուստին մասին կը գրէ: Այս առաւօտ հասանք Ռուսա-կան արշաւանքին ծախադրոյ սահմանին, այնպիսի ճամբաներէ որոնք շարունակա-կան անձերնորէն անանցանելի դարձած էին զօրքերու, ձերբու և թեղանթներու համար: Միւսնոյ թերթը ճկը տեղեկացնէ նաև որ խաղախները թուր 500 լաւ վե-րաբերում մը ունեցած են բնակիչներուն հետ:

ՆՈՅՆ.— Լուստի Ռոյլտեան առա-նը յանձնարարած է իր Նիւ-Սթրէ Ենթ-կապացուցիչին Ամերիկեան կառավարու-թեան հրաման խնդրել մեծ քանակու-թեամբ ոսկի փոխադրելու համար Գա-նատա: Ամերիկ. կառավարութիւնը մեր-ժած է առաջ բերելով իր չէզոքութիւնը:

ՆՈՅՆ.— Բեթրիկրատի ծովային ռուս սպայակոյտը հետեալ զեկոյցը հրատա-րակած է գերման ընդծովեայ վերջին գործողութեանց վրայ: Հոկտ. 10ին գեր-ման ընդծովեաներ յարձակած են «Մա-թարօֆ» զրահաւորին վրայ, բազմաթիւ թորփիւններ արձակելով որոնցմէ բնաւ չէաւ մը չէ կրած: Երկրորդ օրը յարձա-կումը կրկնուած է «Վազան» և Բալտիկայի որոնք պատասխանած են բռնու կրակ մը տեղացեալով: «Բալտիկ» յանձնաւոր մէջ պայթում մը տեղի ունեցած է որու հետեւանքով ընկղմած է: Նաւազները ա-զատած են:

ՆՈՅՆ.— «Ութրօ» կը գրէ թէ Հոկտ. 9ին Ռուս. նաւատորմի մը երեքսած է Պալիթի նաւահանգստին առջև: Երեք թորփիւններ արձակուած են նաւահանգստ-տին մէջ և անմիջապէս դուրս ելած հը-րախանատարին կողմէ նամակ մը յանձնե-լով իշխանութեանը, նաւատորմի մը հե-ռանալէ վերջը երեք մասի բաժնուած է: Առաջինը կեցած է Պալիթի առջև բա-ւական հեռու, երկրորդը Պալիթի նա-ւահանգստին մէջ խառնուած է և երրոր-դը ուղղուած է զէպի Գալաուսա:

ՆՈՅՆ.— Բարիզէ հեռագրերն. կը ծանուցանեն թէ «Թան» կարճ թագաւո-րին մահուան վրայ խօսելով կը կարծէ թէ անոր մահուամբ Ռուսներն պիտի հետեւի առանց ճնշումի իրեն ներշնչու-մունքին համապատասխանող քաղաքա-կանութեան մը:

—Գործերնի ի՜նչ կըսէր անոր մասին... Ի՜նչ տեսակ կ'ընէր մայրերնի... Գեղեցիկ էր, այնպէս չէ... —Շատ գեղեցիկ, տիկին, Մատչէն ինծի կըսէր որ մայրերնիս հիւսիսի գեղեցիկութիւնը ունէր... —Կապոյտ աչքեր չունէր... —Այո՛, տիկին, ըսաւ Ժամնի զարմացած: —Երկայն գեղձան մազեր... —Զիշտ այդպէս նկարագրած է ինծի յաճախ Մատչէն... Բայց, տիկին... մայրս ճանաչած էր արդեօք... —Կը ճանչնամ, ըսաւ ծառուծալ պարզօրէն: —Աստուած իմ տիկին, գոցեց Ժամնի դողողոս-գին ի՜նչ կըսէր... —Կըսեմ թէ մայրերնի կը ճանչնամ... —Օ՜հ... բայց... դուք այնպէս մը կը խօսէի իր թէ մայրս մեռած չըլլար արդէն երկար տարի-ներէ ի վեր... բայց չիմարութիւն մըն է ասիկա... երևակայութեան ծնունդը... —Ըսեք ինծի, աղչիկս, յարեց ծառուծալ՝ առանց պատասխանելու, արդեօք հայրերնի ստեղծ կը խո-սէ՞ք մեր մօրը վրայ... —Բնաւ տիկին... —Ծառուծալ ուրախութեան սարսուռ մը ունեցաւ: —Անշուշտ իմ խեղճ հայրս կը ջանար իրեն վա-նել տխուր յիշատակներ: անշուշտ չարաշուք կը տա-րուպէր մեր մահուան վրայ... գոնէ այս բացարձա-կութիւնը կուտար ինծի քոյրս...